GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Dumineca, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe ½ 5 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 8 galbini mon. sunătória.

Anulu XXXII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 86. Brasiovu 20|8 Novembre **1869.**

MONARCHI'A AUSTRO-UNGARICA.

Transilvani'a.

Brasiovu 15 Novembre.

XXX Octobre MDCCCLXIX.

Auror'a reinviarei Bucovinei.

Cu nespusa bucuria amu cetitu prin diurnalele straine estractulu memorabilei siedintie din 30 Oct. a. c. a dietei din Bucovin'a, care ne desdaună de fric'a, ce purtámu, cumca caus'a reactivarei limbei romane in legislativ'a Bucovinei s'a amanatu ad calendas graecas, cu tóte cele procese, póte pentru nedeajuns'a taria a consciintiei de dreptulu nationale politicu si vincibilea amóre facia cu limb'a eroiloru urbis et orbis, pentru a carei recunóscere, se cere, se sarimu si in apa. —

In diu'a inchiderei sesiunei inse esi la lumina una solidaritate a braviloru nostrii frati bucovineni atatu de admiranda, incatu merita a o pune de ecsemplu de imitatiune. Fratii nostri bucovineni mai trecura cu una lupta preste alta dificultate catra viétí'a romana politica si pentru reactivarea limbei romane in legislatiunea tierei. Dupa ce adica br. Otto Petrino propusese in numele comisiunei obiectulu redicarei si organisarei unui institutu de economia rurala in Cernautiu, care se si redicà la conclusu cá la 1-a Oct. 1870 se intre in viétia acestu institutu (numai, asia se traiti d. O. Petrino! se nu ve puna pecatele a germanisá si acestu institutu, care se tiene de poporulu pamenteanu si n'are de lipsa de limba straina, ca -ti vomu blastama si tieren'a de pe mormentu, déca te vei mai opune si la acésta. R.), indata se scóla meritatulu d. dep.

Andrievicìu si propune, cá se se faca unu adausu la ordinea lucrariloru, privitória la limb'a pertractariloru in dieta si cu reportu in limb'a romana rostesce urmatóri'a propunere pentru limb'a dietei:

„Comisiunea tierei se se insarcineze, cá in prim'a siedintia a sesiunei celei mai deaprópe se aduca unu proiectu pentru modificarea si intregirea ordinei lucrariloru spre scopulu, cá:

a) protocólele dietei se se compuna atatu in limb'a germana catu si in cea romana (retacundu acum de limba rutena);

b) cá in conclusele dietei se se iè de norma si base atatu tecstulu germanu catu si celu romanu."

Se deschide desbaterea. Presiedintele tierei d. de Myrbach, dupa cum referéza „Czern. Ztg." pasiesce in contra propunerei comitetului, ca-ce -si basà propunerea pe principiulu egalitatei cuprinsu in art. XIX alu constitutiunei din Decembre. Dar' apoi dice, acésta propunere tocma se contrarisaza art. XIX, pentruca eschide limb'a rutena, care inca e asemenea indreptatita. Pe langa acésta dificultate mai adauge si neajunsole, ce ar' veni inainte prin ducerea a dóue protocóle in dóue limbe si prin facerea propuneriloru totu in dóue limbe*) si vine la conclusulu, ca art. XIX nu se póte intielege in sensulu acesta, pentruca nu lasa nici decum purtarea de protocóle in mai multe limbe. Oratorele accentuaza, ca limb'a germana e cea autentica in tiér'a acésta; si de acea elu trebuie se redice protestu resolutu in numele regimului in contra propunerei comisiunei, cá adica comisiunea tierei se fia imputerita a lucrá cu vatamarea dreptului corónei, fara cá se se primésca si paritatea a tóte trei limbele. — La aceste se scóla marele romanu

D. G. de **Hurmuzachi** si dechiara la cele dise de presiedintele tierei Myrbach, ca cu cea mai profunda parere de reu trebuie se constateze, in ce chipu limb'a romana tocma in patri'a sa e atatu de nenorocita! Mai inainte absolutismulu se opunea desvoltarei ei, acumi sub constitutionalismu inca nu i merge mai bine nici catu e negru sub unghe. Inainte de acésta limb'a romana n'a devenitu la recunóscerea indreptatita din caus'a pré rigiduiui absolutismu, acum se apasa de catra liberalismulu celu mai multu decatu camataricu. Romanii privescu la popórele fratiene ale altoru natiuni fara invidia, ei saluta cu bucuria verce pasu facutu pentru desvoltarea loru, numai singuru loru nu le e concesu, a respirá liberu in propri'a sa patria mama! Nisuintí'a loru cea nobila a castiga valóre limbei sale, in cas'a sa propria, dà preste pedecele cele mai nevincibile. Venindu'i de odata reu intre vorbitu dechiara oratorele, ca totusi nu póte incetá, fara a dá espresiune celei mai profunde pareri de reu, ca regimulu se opune cu atata tenacitate dorintieloru indreptatite ale limbei romane, care pre temeiulu dreptului istoricu e indreptatita, se opune chiaru si in contra desvoltarei si asimilarei ei cu limb'a germana in patri'a ei propria! Cu tóte, ca i veni deodata reu, nu póte tacé, fara a-si esprime speranti'a, ca in Austri'a cea poliglóta si natiunea romana -si va vedé realisata dorinti'a sa cea mai ferbinte (aplause).

Deputatulu Kochanowsky vede cu parere de reu, ca caus'a acésta s'a adusu inaintea plenului dietei numai astadi, si inca, fara a oserbá curtenirea, nici macar' in limb'a germana, ci in cea romana. Constatandu, ca si pana acum s'a vorbitu in tóte trele limbele tierei in dieta, face oserbarea, ca propunerea d. Andrievitiu nu recunósce principiulu egalei indreptatiri; deci trebuie se dechiarè, ca are scopu de a maiorisa. Se dechiara in contra ei, fiinduca eschide limb'a rutena. Kochanowsky se intórce apoi catra deputatii tierani in limb'a rutena si ii intreba, déca au preceputu ei ceva din reportulu propusu in limb'a romana? si ii róga cá se cumpanésca pré bine, ca ce votu voru se dè. Se si redica unu croitoriu tieranu, si se róga de unu protocolu si in limb'a rutena, cá se i se deslege si lui limb'a.

Dep. br. **Al. Vasilco,** cá unu orcu resolutu alu dilei, pentru a invinge ori a cadé, respinge parerile lui Kochanowsky dicundui, ca dsa are copii nascuti in Bucovin'a (dar' e veneticu?!) si facia cu chiamarea lui, avendu de a face multu cu invecinat'a Romania, a buna séma precepe limb'a romana pe atatu de bine, incatu sciù pré bine totu ce au propusu reportatoriulu. Totusi elu vré a repetí totulu si in limb'a germana si cá romanu din Bucovin'a vrea a aduce la cunosciintia atatu punctulu-seu-de-vedere, catu si nisuinti'a generale a celorulalti romani bucovineni.

In prim'a linia trebuie cu profunda parere de reu se véda, cumca regimulu pasesce consecinte pretutindenea, cu ostentatiune, in contra nisuintieloru celoru indreptatite ale natiunei romane! Aruncandu o privire asupra genesei pertractariloru despre cestiunea introducerei limbei romane in dieta, dice: in a dóu'a siedintia a dietei, candu deputatulu Andrieviciu indreptà una rogare catra capitanulu tierei, cá protocólele dietei se se compuna si cetésca si in limb'a romana, la machnitu fórte impregiurarea iritariloru vediute; elu nu -si putù esplica, ca de ce se escà atunci o iritatiune atatu de mare pentru o cerere naturale si indreptatita a natiunei pamentene; ma se vorbì destulu de tendentiosu despre tendintie daco-romanice si altele. Intorcandusè apoi la Andrieviciu ei dice, ca cu parere de reu trebuie se i faca imputare, ca cu propunerea acésta n'a multiumitu nici decum pe nationalii sei. Ii ar' fi multiumitu numai atunci, déca ar' fi facutu propunerea, cum se cade, pe basea indreptatita:

„Cumca in diet'a Bucovinei numai **limb'a romana** e de a se recunósce cá limba de pertractari si protocóle, cá inse deputatii dupa bun'a loru vointia potu vorbí si in celelalte limbe ale patriei."

Acést'a ar' fi adeverat'a cale catra una independintia nationale; déca ar' fi cadiutu una atare propunere, totusi romanii ar' fi aratatu celu pucinu unu pasu resolutu si consecentu; acést'a este parerea tuturoru romaniloru adeverati; pentru acea propunerea lui Andrieviciu n'afla nici unu accordu. Este detoria a eluptá drepturile nationali si spre scopulu acest'a elu cugeta, ca calea drépta si deschisa este mai salutaria; calea pre care a pornitu Andrieviciu, este unu compromisu, cu care nu voru ajunge departe.

Trecundu la relatiunile ruteniloru facia cu romanii oserba oratorele, ca romanii si rutenii au traitu totudéun'a in concordia, si fara de ingerinti'a representantiloru nechiamati voru trai si mai incolo in pace. Rutenii se imboldescu de catra agentii rusesci si limb'a loru nu are nici o indreptatire in tiéra.

Se imputa romaniloru, ca vreau pe cali laturale a castiga valóre limbei sale, vrendu a-si complini nisuintiele de egala indreptatire, ma se imputa, cumca romanii gravitéza catra Romani'a si se légana in visurile daco-romanice; ér' ca in vecin'a Galitia profesori ruteni, preoti si episcopi emigréza la Rusi'a, unde a buna séma nu facu politica austriaca; cumca polonii fraterniséza cu fratii loru din afara de acelasi sange: — vedi preste acestea trece regimulu cu vederea, numai romaniloru din Austri'a li se face imputatiune, déca se intereséza de prosperarea si de progresulu fratiloru loru de unu sange! Deci déca acésta e **unu ce** condemnabilu: atunci se se redice cea d'antaia pétra in contra lui, pentruca éca elu marturisesce liberu si pe facia, ca se intereséza de sórtea romaniloru din Au-

*) Nu potu se nu reflectezu aici, nu pentru fratii bucovineni, cari suntu maiprosusu de aceste impregiurari cu dreptulu de limba, ci pentru licheitii si fertii de noi, cari ceremu se se iè protocolu si romanesce, care apoi nici in séma nu se baga cá a cinci'a róta la carulu cu bagagia. In diet'a din 1863 se primi ide'a nóstra, ca pentru secarea isvorului imputatiuniloru de feliulu celoru de susu, se se iè protocolu pe rondu, inse numai unulu, ér' procesele verbali se se publice cum se rostescu. Deci roguve se presentamu cu totii prin tóte comisiunile cuartale comitatense, dar' se pretendemu a se luá protocolu, or' pe rondu, or' cum se vorbesce asia se se primésca si la protocolu, va se dica protocolu mixtu, adeveratu fratiescu. Altfelin e batere de jocu protocolulu romanu, si fara valóre. — R.

stri'a si a celoru din afara de ea. (Vasilco, gura de auru! r.)

Déca romanii, cari suntu prin'a nationalitate a Bucovinei, indreptatita cu **dreptu istoricu**, trebuie se se lupte pentru bunulu loru dreptu, acésta o voru si face, si voru fi constanti in lupta; cu catu va fi acésta lupta mai mare, cu atatu va fi si victori'a nóstra mai plina de onóre. Un'a natiune, care nu se sci luptá pentru esistinti'a sa, nu scie castigá valóre si recunóscere dreptururoru sale, una natiune, care numai catu stagnéza, ignorata trasa si impinsa, ar' face mai bine, se abdica. Oratorele disputa si néga indreptatirea istorica a limbei germane in Bucovin'a, care numai prin protectiunea regimului autocratu a ajunsu la supremati'a preste celelalte limbe, care supremati'a inse nu póte se mai sustie, fara ca se ésa la lumin'a dilei urmari atatu de triste, cá si in alte tieri. Privinti'a luata pentru limb'a rutena, care esi numai asia deodata pe scena, nu e sincera, dice oratorele, ca lu face se fia pré convinsu, ca ministeriulu de burgari, durere! inca se inchina prea multu la principiulu „Divide et impera" („imparechiéza si domnesce"). Acelu ministeriu doresce, ca rutenii se vina tocma acolo, unde ar' vrea, cá se fia si romanii. „Presse" din Viéu'a referéza aici asia: Tóte nationalitatile din Austri'a -si aréta pre facia simpathi'a loru catra connationalii loru din afara (alte tieri); pentru ce se desaproba simpathi'a romaniloru catra Moldov'a de care, marturisescu cu tóte francheti'a, se tienu; romaniloru nu li se opune numai regimulu; mai nici una di nu trece, in care se nu apara in „Presse" cate unu articlu animosu contra romaniloru. De altmintrea regimulu nu se intereséza de ruteni din predilectiune, ci numai din nisuinti'a, cá se interésca mai bine domni'a germana. Romanii, cari au fostu totudéun'a leali n'au de a asteptá multu dela regimu; numai monarchulu **si** poporulu sunt constanti. Este timpulu cá regimulu se faca pace cu nationalitatile."

In fine dupa ce oratorele mai ilustréza purtarea cea superlecala a romaniloru din Austri'a de timpi incóce, si dupa ce se provóca la apromisiunile facute loru din partea regimului, vine la concluisiune, dicundu, ca vis-à-vis de natiunea romana, cu durere trebuie se dica, cá se intempla cá si cu cunoscutulu arabu: „Tu ti ai implinitu datoriti'a, acum poti merge". In fine dupa multe intrerumperi cu aplause consiliasa oratorele pe regimu, cá se puna odata capetu imparechiariloru nationalitatiloru, ca reulu au ajunsu la culme, si se cugete cu tóta seriositatea, cá se se impace tóte, cu catu mai curundu cu atata mai bine. Facu o modificare stilistica in propunerea comisiunei, pentru care vorbescu si deputatii Iliutiu si Lupulu cu tóta caldur'a si elocinti'a. Ér' Andrievicziu inca se dechiara pentru propunerea acésta dicundu, ca a meritatu imputarea br. Vasilco, fiinduca se lasá a fi condusu de pré multe privintie de oportunitate, candu aduse inainte propunerea din inceputu, apoi inchiaia: „Pentru cá se ne despartimu in pace si multiumiti, fara a semina discordia, recomandu cu cea mai mare caldura primirea propunerei facute si me rogu pentru votisare nominala. Cu tóte, ca presiedintele tierei Myrbach mai protestase in contra primirei propunerii: totusi la votisare se primi cu **17** in contra la 6 voturi: Se traiésca cei 17 votisanti! Numele loru istorice suntu: Andrievicziu, Bendela, Fechner, G. de Hurmuzachi, Iliutiu, Covaciu, Croitoriu, Cruczco, Cusnir, Lupulu, br. Mustatia, br. A. Petrino, Simonovitiu, Stircea, Tratiu, br. A. Vasilco, N. de Vasilco, contrari fura: Kochanowsky, Alth, Pompe, Procopovicz, br. Otto Petrino (?!) si Woynarowicz.

Pe lunga urari de fericire la succesu deplinu rogamu pe bravii luptatori nationali, cá se ne tramita in originale cuprinsulu acestei lupte, se remana de suvenire vi'a posteritatii, publicata la toti cei ce nu se nutrescu, déca le lipsesce asemene nutrementu. —

Din campulu resbelului

Armat'a c. r. in a dóua inaintare catra fortulu Dragaly fù aspru atacata de insurgenti. In nóptea din 11 spre 12 se atacara antepusturile in partea nordica dela Risano astfelu, incatu armat'a a fostu silita a desiertá bateriele. Gen. Auersperg inaintase cu pretoriulu si cortelulu generalu la Risano, inse atacurile insurgentiloru l'au silitu, se retereze cu elu ér' la Cattaro.

In privinti'a impacatiunei nu avemu scîri de catu de prefacatorii.

Gubernatorulu din Bosni'a Savfet-Pasi'a a venitu la Ragus'a.

Comandantele de cordonu turcescu reporta siefului seu, dupa „Tagespresse" din Triestu, ca principele Nicolau din Muntenegru protestéza in contra diversiunei trupeloru austriace pe teritoriulu muntenegrénu. In Grahovo se si afla o multime de muntenegreni armati. Comandantele loru Buza are ordinu, cá se respinga cu arm'a ori turcu ori austriacu, care ar' calcá in Grahovo. Pusetiunea in Dalmati'a de sudu in locu de a se face mai secura se face totu mai seriósa. Dalmatinii 2 de cate 20 si unu de 36 ani suferira mórtea furceloru cu o constantia si resolutiune admirabile. In 13 ér' atacara insurgentii din Crivoscie antepusturile, ér' in Zuppa se aruncá cu petri asupra vigiatoru armate, semnu de supunere. — Serbi'a sta in pusetiune **oserbatória**, pana candu va vedé, ca Austri'a calca teritoriulu muntenegrénu, pe candu suntu resoluti a ajuta pe fratii loru. —

Oradea mare 1 Nov. 1869.

Multu st. Dle Redactoru!

Percurgundu cu atentiune de unu timpu indelungatu veteran'a „Gazet'a Transilvaniei", in acea nu 'amu datu de nici un'a corespondintia referitória la tienutulu nóstru; deci cá se nu fimu dati nici noi acestia de aici cu totulu uitarei de un'a parte, éra de alta importanti'a evenimenteloru ce s'au insinuatu si cari voliu a le face cunoscute on. publ. in acea sperare, cumca Diu Redactoru va fi atatu de indulgentu, si va da locu corespundintiei acesteia in colónele pretiuitei sale fóie, cercustarile acestea dicu, me silescu a rumpe tacerea si a me folosí pucinelu de pacienti'a lectoriului binevoitoriu.

Prin neobositele staruintie si zelulu catra cas'a domnului alu episcopului acestei diecese gr. cat. romane de pia memoria Ignatiu Darabantu, in an. Domnului 1803 fù aredicatu faimosulu turnu alu beserici catedrale de aici; elu a miscatu tóte petrile cá se se edifice si nai'a beserici, inse fatalitatile timpului au facutu, cá acést'a intreprindere alui se nu se bucure de efectulu doritu, ca-ci pana ce tienù elu frenele diecesei, beseric'a s'a edificatu numai pana la ferestri, si fiindu elu chiamatu la cele eterne, continuarea zidirei a lasat'o cu limba de mórte succesoriului seu in scaunulu archipastorescu repausatului in Domnulu Samuilu Vulcanu, a carui denumire de episcopu a urmatu in 25 Oct. 1806, care apoi preste pucinu timpu dela ocuparea scaunului seu a si implinitu dorinti'a antecesoriului seu.

Dar' cetatea nóstra, nu a potutu se se falésca multu timpu cu edificiulu acestu grandiosu, de óracе dupa decurgerea a loru 6 lustruri si 3 ani in an. 1836, erumpendu in Orade unu focu infricosiatu, beseric'a si turnulu pomposu, dimpreuna cu partea diumetate a cetatei in 19 Iuniu cadiura prada focului mistuitoriu. Dupa erenimentulu acestu tristu, beseric'a nóstra fù lipsita de partea sa intregitória si inframsetiatória, — focului prefacù in cenusia turnulu totu, si acoperimentulu beserici, care inse preste pucinu timpu, inca sub Samuilu Vulcanu s'a acoperitu érasi, turnulu luandu de asta data un'a forma ciuntata, — adica de unu turnu ce compete unei beserice catedrale, pana in diu'a de astadi. Providinti'a divina, in a carei mani suntu destinele ómeniloru, asia a voitu, cá sarcin'a acest'a grea, inse placuta se cada pre umerile santiei sale ilustrisimului domnu episcopu alu nostru Iosifu Popp-Szilágyi, care condusu de zelulu adeveratu apostolescu ce lu caracteriséza, din timpulu decum a cuprinsu scaunulu veduvitu alu acestei diecese, tóte nisuintiele sale intr'acolo si le-a indreptatu, cá se restitue partea perduta a mirosei sale; cerìulu obsecundandu voturiloru santiei sale, acést'a derintia alui se vede a se apropiá de realisare; ca-ci archiereulu nostru inca in an. 1866 midiulocindu planulu chiaru si acuratu alu turnului edificatu de adormitulu in Domnulu Darabantu, carele se afla depusu in archivulu diecesanu, — dupa acestu planu, care representéza unu turnu de unu gustu fórte esteticu, obdusu cu arama aurita, o edificatu si turnulu descrisei din Cracovi'a, — in care o planisata beseric'a impreuna cu turnulu; si computanduse spesele in anulu amintitu la sum'a de 15,695 fl. v. a. in anulu acest'a, prin licitatiune publica slerbata la deregatori'a edila de aici, mutanduse pretiulu materialeloru, si mai alesu a galbeniloru din cari se receru pentru auritur'a turnului celui mare, si pentru 8 turnuri mai mitutele 1240 galbeni, pretiulu s'a urcatu la 18.049 fl. 44 cr. v. a., din care suma, — dupace prin nisuintiele santiei sale episcopului, pre atunci canonicu la capitululu acest'a, de presente turnulu are unu capitalu de 5181 fl., care suma a crescutu din banii asemnati in an. 1856 de inalt'a locutenintia pentru turnulu aredicandu, si care facea pre atunci 2441 fl. si 41 cr. m. c., illustritatea sa parintele episcopu are de a mai pune din cass'a propria mai la 13.000 fl. v. a.

Cu ocasiunea licitarei tienute la 25 Octobre a. c. la deregatori'a edila, s'au presentatu 6 intreprindiatori si mai multi maiestri, aredicarea turnului o au primitu'o asupra loru dd. Carolu Szvitek si Mihaiu Kaposi ambii locuitori in Solnocu; legatur'a incheiata cu acesti 2 intreprindiatori a si trecutu prin inalt'a aprobare a santiei sale parintelui episcopu; ei in dilele de érna voru prepará tóte materialele de lemnu, si la primavéra se voru apuca de lucru, dupace in intielesulu legaturei cu finea lui Septembre 1870 tóte lucrarile trebuie se-si fie capetu si turnulu se stralucésca in tóta splendórea sa antica.

Si asia cu ajutoriulu cerìului turnulu beserìcei catedrale, carele dela edificare, adica dela 1803—1836 a sustatu 33 ani, dupa decurgerea aloru 33 de ani, gloria archipastoriului nostru, érasi se aredica, redandu cetatei nóstre frumseti'a perduta.

Santi'a sa parintele episcopu, a mai pusu unu margaritariu in corun'a meriteloru sale. Prin virtutea ordinatiunei gratióse din 16 Octobre a. c. a binevoitu a aredicá un'a catedra nóua la gimnasiulu de Beiusiu, dispunendu de profesoriu de desemnu la acelu gimnasiu pre bravulu fostu docente la scól'a capitale de aici Ioane Zaic'a, si dupace catedr'a acést'a inca nu e regulata, recercatu fiindu ministeriulu de cultu si instructiune publica, cá se asemne din fundulu relegionariu solutiune intrégа pentru catedr'a acést'a; pana ce va urma regularea, susnumitulu profesoru trage 200 fl. v. a. din fundulu gimnasiului, éra 300 fl. s'a induratu illustritatea sa a i asemna din caset'a propria.

Dreptu-ce retacescu aceia, cari sedusi de nescari idei scalciate, voru a detrage santiei sale parintelui episcopu, cumca amesuratu dominiului ce lu are, si care supórta spese enorme, face pucinu, veda acuma, se se convinga si se se intórca dela retacire.

Julius Caesar.

Nota. Bine ca n'ati asteptatu se vina redactiunea po acolo, cá se ve referésca intemplamintele locali „Gazet'a veterana" astépta cu dreptu cuventu relatiuni din tóta, dar' din tóta romanimea. Fiti securi, ca cá una „buna" ce -si iubesce cu cea mai nevincibile ardóre totu cuprinsulu din giurulu ei, va cuprinde si va publicá totu pentru rom. sei, ce va poté. Fia numai fapte bune, de imitatu, séu rele, de scarminatu si indreptatu. Deci mai antaiu ve dorimu, cá se inaltiati cele mai splendide turnuri de fapte nationale si de incordari de a inaltiá cultur'a fiiloru nostri, ferinduo de timpuriu cá lumin'a ochiloru si de celu mai departatu periculu, co i amenintia cu bastardare si desnationalisare! — Asteptamu cu nerabdare si repórte, déca se facu pe acolo pasi seriosi pentru organisarea provinciei metropolitane de Alb'a Iulia prin adastarea si conlucrarea la conchiamarea congresului provinciale mestecatu? Una improtivire séu indiferentismu la deslegarea acestei probleme de urgentia nu s'ar poté ecspiá nici cu redicarea turnului Vavilonului, pana la alu treilea ceru, pre candu imbraciosiarea acestei deslegarei dorite si asteptate cu neastemperu, credemu, de toti romanii, ar' aduage celu mai pretiosu si mai capitale margaritariu la cunun'a altoru merite, unde se afla. — Red.

Dela diet'a Ungarlei.

In siedinti'a din 8 Novembre puse Colomanu Toth pe més'a biroului dietei:

„Proiectulu de lege pentru stergerea timbrului de diurnale:

§ 1. Dela prim'a Ianuariu 1870 se sterge timbrarea diurnaleloru.

§ 2. Ministrulu de finantie e insarcinatu cu ecsecutarea legei acesteia." Se da comisiunei finantiale.

Ministrulu Eötvös interpelatu despre rescól'a

din Dalmati'a respunse atata, pe catu scimu si noi si apoi se primi proiectulu penale, si min. Lonyai presentéza bugetulu ministeriului de comerciu si industria pe 1870, care se da la comisiunea financiale. — Aici se primesce apoi proiectulu de conclusu alu ministrului de finantia in privinti'a bancei, in cuprinsulu care lu scimu, numai proiectéza cá comisiunea se constè din 4 magnati si 8 deputati.

Siedinti'a din **13** Nov. se ocupa cu proiectulu de lege despre recrutarea pe **1870**. Paulu Tercsi recomanda proiectulu din punctulu de vedere alu necesitatiei si alu legalitatiei. In espunere dice, ca monarchi'a are se puna contingentu anuale de 95,474 recruti, din cari pe Ungari'a cadu 39.433 fetiori pentru lini'a si 3943 pentru reserv'a suplinitória.

Hrabaru da votulu separatu alu sectiunei a 9-le in contra titlului proiectului, care suna: „Recruti pentru trupele de linia ungaresci si marina." Sectiunea pretinde se se dica: „Recruti pentru armat'a maghiara si marina".

Csanádi dechiara, ca legile maioritatiei au nimicitu autonomi'a si nedependinti'a Ungariei cea de 1000 de ani, si cea mai strictiósa e art. 40, adica legea de armare, pentruca ea face o armata austro-maghiara unificata, in care se jura juni maghiari sub flamur'a négra-galbena, se comanda nemtiesce si se stationéza afara de tiéra; nu vrea, cá junimea maghiara se se teresca dela vatr'a ei pentru interese straine si se se arunce victima de sange p'ací 'ncolo, (strigate in drépt'a); nu vrea se se dè nici unu soldatu si se dechiara in contra proiectului.

Br. Simonyi: Ei pare reu, ca nu se póte discute bugetulu armatei in dieta, ca lu au cocolositu delegatiunea. Numesce pusetiunea monarchiei morbósa, pentruca cuot'a bugetului de resbelu trece preste 22,000.000, pre candu pentru scopulu instructiunei abia se intrebuintiaza unu diumetate milionu si pentru redicarea negotiului si a industriei abia 500.000 fl. Vré cá se vina armat'a din Ungari'a a casa, ca tiér'a are lipsa de putere armata (cá se aiba ce tramite pe la Treiscaune si alte locuri marginasle, unde ceru a se tramite batalióne de honvedi, ca le dardae dintii de mustrarea cugetului. r.).

Irányi dice, ca pusetiunea monarchiei s'a straformatu in mai reu. Franci'a joca pe unu vulcanu, si acolo va invinge in scurtu republic'a, ceea ce va influintiá tóta Europ'a. Itali'a va face dupa Franci'a. Ce se va intempla atunci in monarchi'a austro-ungurésca, nu póte nime prodice, inse se póte presupune, pentruca se afla multe elemente malcontente. Miscarea ce va prorumpe din Parisu va deveni imitata. Cechii suntu malcontenti si galitianii in scurtu inca nu voru tramite la senatulu imperialu. In Ungari'a inca domina nemultiumire pentru perderea autonomiei si pentru povarele cele grele. Periculele se potu intempina numai cu implinirea dorintieloru si a asteptariloru, si usiuranduse sarcinele. E in contra discusiunei speciale.

Váradi e pentru, Németi pentru propunerea lui Csanádi, Nyári pentru proiectu. Kerkápoli secretariu de statu apara proiectulu si arata parerea de reu, ca bugetulu inghite atatu de multu. Csiki, Patai pentru propunerea lui Csanádi. Ernust se se aduca armat'a ungurésca a casa, cá se nu devina surprinsa tiér'a de evenimente, fiindu ne armata. Tisza tiene cu votulu separatu alu sectiunei nóua si recrutii se se dè la honvedi, cá aici se se invétiè smotrurile, ér pentru armat'a austro-ungurésca nu aplaciédza nici unu recrutu. —

Legea de recruti se si primi cu 153 in contra la 133 voturi, asia deákistii abia scosera maioritate de 20 voturi. —

Cronica esterna.

ROMANI'A. **Mircle.** Cununiile I. S. Domnulu Romaniei cu A. S. principes'a Elisabet'a de Wied se voru serbá mane Luni, in 3/15 Novembre la 5 óre dupa amédia, in castelulu Wied.

Ultimele dile I. S. le-a petrecutu in sinulu familiei sale, la Düsseldorf; in 11 Novembre, M. S. regin'a Prusiei a datu la Coblentz'a o mésa galanta in onórea L. S.; éra in 12 A. S. principele Anton de Hohenzollern a datu asemenea la Düsseldorf, o mare mésa, la care au asistatu autoritatile civile si militarie din Prusi'a Rhenana.

Dupa acést'a tóta famili'a principiaria a plecatu pentru castelulu de Wied. La ceremoni'a cununiloru, afara de famili'a principiara de Hohenzolleru si de alti principi si principese, s'a anunciatu pana acum, ca MM. LL. imperatulu Napoleonu si imperatulu Alexandru voru fi representati prin tramisi estraordinari. Din Romani'a voru asistá dómnele Zulin'a V. Sturza si Elen'a Cornescu, si dnii V. Boierescu, ministru de justitie, si Alexandru C. Mavrocordatu. —

„Rom."

— „Monitoriulu" anuncia infiintarea facultatii de medicina la universitate spre mare bucuria asia:

„Printr'unu diurnalu alu consiliului ministriloru, cu dat'a 31 Octobre, d. ministru de culte si instructiune este autorisatu:

A infiintiá imediatu cei d'antaiu doi ani ai facultatii de medicina, prin supresiunea claseloru a 2-a si 3-a a actualei scóle secundarie, prin admisiunea elevíloru loru, dupa ecsamenu, in clasele acum infiintiate ale facultatii si prin reducerea cu $^1/_3$ a numerului bursieriloru actualei scoli.

A numi provisoriu pe decanulu acestei facultati pana candu corpulu profesoralu, constituitu in numeru complectu, va fi chiamatu a alege pe decanu, conformu legei;

A numi, cu infiintiarea consiliului, pe profesorii acestoru doi ani dintre profesorii actualei scóle, cei mai vechi si cu cuvenitele titluri academice, remanendu cá cellalti profesori se fia numiti prin concursu, conformu legei de instructiune;

A multiami dlui Dr. Davil'a de straduintiele inteligente si zelóse, prin cari a condusu acésta scóla si a'lu invitá se conserve cualitatea sa de directoru, pana la tranformarea tuturoru claseloru actuale in clase de facultate." —

Iasi. De senatoru din partea universitatii s'au alesu d. Petru Suciu, care din 19 voturi a intrunitu 11.

— Prin telegram'a ministeriului, Pr. S. S. metropolitulu si episcopii suntu invitati de a fi in diu'a de 8 Novembre in Bucuresci, spre a asistá la Te Deum, ce se va celebrá acolo la ocasiunea sosirea inaltimei loru Domnitoriului si Dómn'a Romaniei.

— Consiliulu judeciannu din Iasi a votatu de a insarcinà pe dd. Vasilie Pogoru, Dimitrie Cozadini si Const. Cerchezu, de a merge la Bucuresci spre a felicitá din partea judeciului nostru pe augustii nostri suverani. —

— De senatoru la colegiulu I de aici s'a alesu d. Dr. Anastasie Fetu. — „C."

In Occidentu nemic'a de mare incomnate afara de chiamarea mariloru republicani Rochefort si Ledru Rolin cá candidati de deputati in Parisu, care estu din urma in manifestu o spune, ca va combate imperiulu pentru suveranitatea poporului. —

Acte judiciale in caus'a Tofaleniloru esposesionati.

Literele donatiunali date in 1607 de Sigismundu Rákóczy, prin cari se dovedesce introducerea dreptului regescu (jus regium) in comun'a Tofaleu.

Nos Capitulum Cathedralis Ecclesiae Albensis in Transilvania, memoriae commendamus, tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod nos in sequelam ordinationis inclíti Caesareo Regii in circulo A. Carolinensi Tribunalis pro parte et in persona Georgii Moldovan, superioribus elapsis temporibus jobbagionis, in praesenti autem inhabitatoris possessionis Tofalva antea sedi siculicali Marus, nunc vero circulo Vásárhelyensi ingremiatae, die 17-a Octobris anni currentis 1859 sub 4977 civ. exaratae ac emanatae et ad Nos officiose transmissae, adhibita diligentissima actorum Capitularium disquisitione, regestrorumque ac indicum serio facta perlustratione, reinvenimus tandem litteras quasdam Donationales Sigismundi quondam Rákóczy, Transilvaniae Principis, super nova donatione possessionis Tofalva in sede siculicali Marus existentis, pro Egregio Ioanne Pataki, anno 1607 elargitas, e quibus jus regium in dictam possessionem Tofalva, alias hereditatem siculicam, olim inductum fuisse lucide pateret, quarum quidem litterarum tenor et verbalis continentia sequitur in his verbis:

„Nova donatio egregii Ioannis Pataki super possessione Tofalva, qui sede siculicali Marus existente habitat.

„Nos Sigismundus etc. etc. memoriae etc., quod nos etc. Nobilis Ioannis Pataki de Tofalva, quae ipse ab ineunte aetate sua principibus Transilvaniae, praedecessoris videlicet nostris, Nobis etiam, et huic Regno nostro in omnibus occasionibus, juxta possibilitatis suae exigentiam, fidelitatem exhibuit et impendit, ac in futurum quoque exhibiturus et impensurus est, totalem et integram possessionem suam Tofalva nuncupatam, in sede siculicali Marus existentem, habitam ab eodem partim jure uxorio, partim vero jure emtitio tentam et possessam, in cuius quieto et pacifico dominio ipse, a tempore adeptionis et consecuentionis(?) ejusdem, prestitisse et nunc etiam persistere, litteris solum modo et litteralibus instrumentis superinde necessariis destitutus esse perhibetur. Totum etiam et omne ius Nostrum Regium simul cum cunctis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet etc., praemissis, sicut praefertur, stantibus et se habentibus, memorato Joanni Pataki ejusque heredibus et posteritatibus universis, novae Nostrae Donationis titulo, benigne dedimus, donavimus et contulimus, immo damus etc. jure perpetuo et irrevocabiliter tenendam, possidendam pariter et habendam, salvo jure alieno. Harum Nostrarum etc. quas nos etc. Datum in Enyed, die vigesima tertia Septembris 1607."

Erantque hae Litterae novae Donationales Libro Regio ejusdem serenissimi quondam Transilvaniae Principis Sigismundi Rákóczy authentico, Nro. IV signato, folio 163 modo praeviso insertae ac improtocollatae.

Nos itaque taliter requisitarum et in Sacristia seu Conservatorio nostro capitulari reinventarum praesentium (!) Litterarum Donationalium tenorem et continentiam de verbo ad verbum, sine diminutione, vel augmento, variationeque prorsus aliquali, praessentibus Litteris nostris inserentes, paria earundem memorato Georgio Moldovan, pro jurium suorum tuitione ac defensione, uberioremque futuram ad cautelam necessaria, sub Sigillo nostro capitulari authentico, fideliter et conscientiose extradedimus. Datum Feria sexta proxima ante Dominicam decimam novam post Pentecosten in diem vigesimam primam mensis Octobris incidente. Anno Domini millesimo octingentesimo quiquagesimo nono.

Collata et extradata per eosdem Capitulares.

Pentru cá cetitorii nostri se se convinga, ca possesiunile din Tofaleu nu au fostu de natur'a ereditatii siculice ci colonicali, si ca actorulu br. Carolu Apor nu a potutu se fia admisu dupa lege la juramentu pre basca dovediloru aduse de elu, vomu publicá aici urmatoriulu estrasu din fassiunile martoriloru Gazda Jozsef, Kiss Lajos, Ilyés Istvánu si Emanuele Caliani, fostu preutu in Tofaleu*).

Gazda Jozsef marturisesce, ca a fostu deregatoriu de carte si cancelistu la Apor (ad I), ca nu cunósce pre toti incatti (ad II), ca nu scie, care sub ce numeru locuesce, cate robote a prestatu pana la 1848 si de ce natura au fostu acelea robote (ad III); martorulu dice (ad IV), ca dupa facerea comasatiunei, unii din Tofaleni s'au mutatu intr'alte sate; acésta impregiurare o scie din audiu; mai departe dice, ca a auditu pre Apor dandu porunca, cá se inchiae cu toti ómenii sei (cu cari ómeni, ca-ci elu a avutu si in alte sate? — R.) contracte, dar' elu n'a fostu de facia la inchiaiarea a celor'a, a vediutu asemenea contracte la Bodoni Elek, dar' nu cunósce cuprinsulu loru; ad V, unde e vorba despre contracte pre unu anu, nu scie nimicu; ad VI, parte din audiu, ce n'are nici una valóre, parte nu scie de locu, ceea ce erá mai esentialu, adica relatiunea de arenda. Ad. VII nu scie nimicu.

Kiss Lajos nu scie alt'a, decatu ca Tofalenii au facutu robote pana la 1848.

Martorulu Ilyés István inca atestéza in favorulu Tofaleniloru, ca-ci a) la inchiaiarea contracteloru, a caroru ecsistintia o afirma, n'a fostu de facia; b) a vediutu unele contracte dar' nu tóte, si nu scie care l'a vediutu; c) nu scie, déca in tóte séu in unele numai, si in care ar' fi statu conditiunea „pre unu anu"; d) dice, ca a trebuitu se fia conventiuni, fiinduca asia erá obiceiulu si bunulu erá comasatu (curiósa atestare! Ce obiceiu? Dupa legile unguresci dinainte de 1848 nu erá ertatu a schimbá natur'a locului, a face din colonicalu alodialu, a'lu da cu contracte, a face din iobagi arendasi; asemene hotia faceau cei mai ticalosi dintre ciocoi, ut figura docet. — Red.); e) martorulu afirma mai departe, ca contractele le-a facutu Bodoni Molnár séu Caliani fostulu parochu in Tofaleu (cetitorii nostri voru binevoi a combiná acésta afirmare cu fasiunea lui Caliani, care va urmá mai in vale. E de insemnatu, ca inainte de 1848 fiacare iobagiu faceu unu feliu de contractu cu Domnulu seu in urmatoriulu modu: „Ti-dau mosiea caturui-a intrega séu diumetate, pre langa dóue dile cu boii séu cu palm'a, séu pre langa una di de lucru in septemana." — „Primescu, mariea-

*) Protocólele despre fassiunile martoriloru mentiunati suntu in manele nóstre. Din caus'a estensiunei loru, publicamu numai partile cele esentiali. Red. „Fed."

ta!“ Asemene contracte voru fi facutu si Tofalenii, dar' nu precum sustiene Apor. — R.).

Martoriulu Emanuele Caliani fostu parochu in Tofalen marturisesce (ad III), ca Tofalenii au facutu dóue dile in septemana cu boii pana la 1848; dice (ad IV), ca dupa facerea comasatiunei 1841 Petru Vetianu, Teodoru Szabó si Luca Moldovanu s'au mutatu in alte sate (da, fiinduca Apor li rapi una parte din mosiele loru cu ocasiunea comasatiunei. — R.), dar' preste unu anu s'au reintorsu si n'au facutu contracte pre unu anu; ad V dice, ca a vediutu contractulu lui Simon Gaboru, care a capetatu mosiea „nicht auf ein Jahr, sondern auf ewige Zeiten als Colonical-Unterthan“. (Asia dara Ilyés minte, ca ar' fi vediutu contracte pre unu anu; a vediutu póte acestu contractu, care suna „auf ewige Zeiten“. — R.); ad VI dice, ca Apor a luatu mosiea lui Teodoru Bouariu cu ocasiunea comasatiunei, pentru care i a datu alt'a cá unui „Colonical-Unterthan auf immerwährende Zeiten“; preutulu a fostu de facia la facerea acestui contractu. Ad VII marturisesce, ca nu scie nimicu despre contractulu pre unu anu intre Ioane Moldovanu si Apor, dar' scie, ca Ioane Moldovanu a capatatu mosiea sa cá iobagiu cu multi ani inainte de 1848, tóte aceste le scie din propri'a esperientia, fiindu parochu in Tofalen. La intrebarile speciali (besondere Fragen) preutulu continua a spune, ca cu ocasiunea comasatiunei, Apor a schimbatu mosiele dupa placu, dar' nu e adeveratu, ca le a datu ómeniloru spre folosintia timpurana.

In protocolu din 30 Octobre 1860 stà, ca cateva mosie s'au schimbatu in 1841, inse colenii au capetatu mosiele cele nóue totu cu dreptulu loru vechiu de iobagi. —

Din aceste fasiuni se póte vedé, cumca dintre acesti patru martori cei doi d'antai marturisescu mai multu pre langa Tofaleni séu nimicu; alu treilea in parte pentru Tofaleni, in contra loru nimicu, fiinduca nu póte aratá cu numele pre nici unu Tofalenu, care ar' fi inchiatu contractu pre unu anu; martorulu alu patrulea fasiunéza intru tóte in favorulu Tofaleniloru.

Este dara chiaru, ca Apor ar' fi trebuitu nu numai eschisu dela depunerea juramentului, ci chiaru reiciatu cu actiunea sa din capulu locului. Déca este vorba de una diumetate de proba, acést'a este de siguru a Tofaleniloru; in casulu celu mai reu, dar' fi trebuitu lasati Tofalenii la juramentu, dovedindue prin unu martoru (preutulu Caliani) pre deplinu relatiunea iobagésca intre actoru si incti.

Dar' nu erá de lipsa nici acést'a, pentruca de si Ilyés afirma a fi ecsistatu contracte, elu nu cunósce cuprinsulu loru, éra parochulu ni spune, ca acele contracte au sunatu „pre vechie“ (auf ewige Zeiten), asia dara Tofalenii au fostu iobagi.

Au donatiunea de sub Rákóczy? Conscriptiunea din 1819/20? Platirea contributiunei? si prestarea roboteloru de 2 dile in septemana nu atestéza in destulu colonicatur'a locuitoriloru din Tofalen?

An juramentulu celu vagu si fara de parechia alu lui Apor, póte aré ceva potere atestatória?

In numerulu venitoriu vomu publicá conscriptiunea din 1819/20, din carea se va vedé apriatu, ca Tofalenii au fostu iobagi, si cá atari au avutu si ei dreptulu de rescumperare. — (Va urmá.)

Varietati.

— **Divin'a liturgia** a St. Ioane Chrisostomu.)

Invitare la prenumeratiune. Acum au trecutu 25 ani, candu tinerimea romana dela gimnasiulu Urbei mari a inceputu a cantá in armonia regulata cantarile st. liturgiei.

Aici s'a facutu antaiulu inceputu — dupa scirea nóstra, in cantulu choralu romanescu!

S'au cantatu melodie compuse prin Randhartinger, Preyer si altii; dara acésie nefiindu practisate si cunoscute in bescericele romanesci, subscrisulu si-a facutu studiu de a defige melodiele nóstre bescericesci si a le compune in quartetu dupa artea musicale.

Fruptulu lucrariloru sale indelungate, intre celelalte este si Divin'a liturgia a St. Ioane Chrisostomu.

Aceste cantari chorale s'au cantatu si se cantá la desclinite beserici.

Deci cea mai caldurósa recunoscintia bravei tineremei romane! care cu atata zelu a imbraciosiatu acésta intreprindere spre infrumsetiarea cultului dumnedieescu, si demustrarea culturei estetice amesuratu propasirei véculu.

Pentru acea subscrisulu fiindu indatoratu si cu cordiale multiamita incepe a face destulu obligamentului santu precum si asteptarei, — si deschide prenumeratiunea pentru opulu I.

Divin'a liturgia a St. Ioane Chrisostomu

compusa in patru voci barbatesci.

Subscrisulu crede: ca prin acestu opu aprobatu si inavutitu de cantari — pentru acea cu pretiu fórte moderatu, — va contribuí la inaintarea lustrului bescericescu si nationale, la latirea gustului esteticu in tinerime, si la didirea in poporu; si se róga de intieleginti'a romana cá se binevoiésca alu favorisa, si dd. prenumeranti cá se scimu numerulu ecsemplarieloru tiparinde; fiinduca estfeliu de opu costa mai multu decatu alte opuri, si pretiulu opului se ni se tramita pe finea lui Decembre 1869; éra opulu se va espeda la dd. prenumeranti la loculu unde au binevoitu a prenumera.

Dupa finitulu terminului de prenumeratiune opulu va costa 4 florini v. a. pentru alte tieri 1 galbenu.

DD. colectanti dupa 10 ecsemplarie voru avé 1 ecsemplariu gratis. — Pretiu 3 floreni v. a.

Gherla 10 Octobre 1869.

Mihaile Serbanu, canonicu.

— Suntu numiti dd. Augustinu Ladai, fostu jude la tabl'a regésca in Tergu-Muresiului si Ioane Puscariu, pana acum jude supra-numerariu la curtea de casatiune, judi ordinari, Gabriilu Mihali, fostu consiliariu de locutienintia, jude supra-numerariu, toti 3 la curtea de casatiune. —

— (Semne rele.) Mai multe scaune, spune „Pester Lloyd“, si mai alesu cercurile: Csik-Gyergyó si Három-Miklós urgitara la ministeriulu de aperare, cá in locu de unu batalionu de honvedi se li tramita cate dóue dreptu garnisóna. — „Fed.“

— (O icóna a presentelui.) Epoc'a de astadi este epoc'a frigurileloru generale pentru castigu si ér' castigu. Aceste friguri ni le punu in spate chiaru guvernementele, care ambla cu saculu de contribuiune totu dupa noi, silindune se venamu dupa midiulóce de castigu, si estraordinarie. Amblarea dupa placeri, urcarea pretiului midiulóceloru de viétia, care le nasce lucsulu, nisuinti'a de a insiela lumea cu momele, tóte acestea ne impingu la castigu, si prin urmare la cutediare. Ce insemnéza astadi laudat'a stare a meseriloru? Facia cu contributiunile si sarcinele cele multe insemnéza atatu, catu a-si suge unghele. Ce insemnéza a fi oficialu? — Nu insemnéza vreunu ce cu multu mai bunu. . . . Ce este pracsea medicale? — Una concurentia gigantica, care constringe pe doctori, cá se inventeze la 5 ani cate o bóla nóua, fara cá se se cugete si la modulu de a o vindecá. Intr'acéea statulu, cá proprietariu alu afaceriloru societatiloru celoru mari, ce le numimu natiune, se cugeta numai la inventari de midiulóce nimicitória. Guvernementulu, multiamita darului de inventare alu talentelóru militarie de care dispune, este mai intieleptu, decatu artea medicale, despre care s'a vorbitu. Ministrulu de resbelu inventéza unu tunu, care petrunde si prin cea mai grósa placa séu lespede de ferru. Indata ce ci succese acésta, inventa una alta placa de ferru, prin care se nu póta strabate glontiulu nici din tunulu acela. Acum crede omulu meu, ca e asecuratu ascundienduse dupa acésta placa de ferru, candu deodata min. de resbelu inventa unu altu tunu, care strabate si prin acésta si asia mai departe: astadi unu tunu nou, mane o placa nóua. Cu catu vomu inventá mai multe midiulóce spre aparerea nóstra, cu atatu mai multe se inventa spre nimicirea nóstra. Principiale morali, dupa cari se pórta domni'a preste popóre, nu se afla nici in biblia nici in catechismu. Portariulu min. de resbelu e o persóna cu multu mai insemnata, decatu celu mai inaltu consiliariu de consistória. Unu poporu, fia elu catu de luminatu nu e alta decatu numai una impletura de tunu (Kanonenfutter), care se regalisésa cu cartece, indatace in min. de resbelu s'au facutu tóte pregatirile, cá in numele necuratului se póta incépe, si déca apoi 25 pana la 50.000 ómeni — cari se au botezatu si confirmatu dupa prescrisele bescerici si -si au castigatu cunoscienti'a de limb'a gréca si latina, de geografia, matematica, séu au invetiatu chiaru o meseria séu profesiune — déca dicu, toti acesti ómeni intr'adeveru puscanduse s'au ucisu, si o parte — fara a fi legati la rane — inca mai diacu in sange pe campulu de lupta, apoi estia vinu, cadu in genunchi si multiamescu lui Ddieu. . . . Dupa „H. Ztg.“ etc. —

— (Reuniunea dameloru romane.) La 8 a curentei luni urméza dupa statutele acestui comitetu in Iasi, a se face intrunirea generala pentru alegerea comitetului definitivu.

— (Grindina.) In plas'a Serat'a, din judeciulu Buzeu, la 13 ale trecutei luni Oct. a ploatu cu pétra in asia marime, in catu a sdrobitu cu desaversire ville ce erau inca neculese, causandu o paguba preste 10.000 vedre vinu. — „C.“

Novissimu. M. S. Domnitoriulu Romaniloru s'a cununatu in 3/15 Nov. 1869 la 5 óre séra cu principes'a Elisabet'a de Wied in capel'a castelului Neuwied in faci'a plenipotentiloru si a familiei. La schimbarea inelului s'au desiertatu 21 de tunuri. Nunta mare. Toastulu rediicatu de regin'a Prusiei pentru miretei si Romani'a a fostu urmatu de 21 tunuri. Séra iluminatiune. —

Adunarea an. a Reuniunei fem. R. s'a tienutu eri; fondulu e 30.430 fl. 94 cr. —

Nr. 544/pres. 1869. 1—3

Publicatiune.

Conferinti'a cuartale a comitetului representativu alu comitatului Turdei se va tiené la 13 Decembre a. c. st. n. inaintea amédiei la 10 óre, in opidulu Turd'a.

Agendele ei voru fi:

Publicarea ordinatiuniloru mai inalte, precum si resolvirea mai multoru recusitiuni si afaceri interne.

La care conferintia toti acei membrii ai comitetului, cari nu locuiescu pre teritoriulu comitatului, suntu rogati prin acésta a se infaciosiá. —

Turd'a in 13 Novembre 1869.

Dela comitele supremu alu comitatului Turdei.

Br. Georgiu Kemény m/p.
comite supremu.

AVISU

celoru in dreptu de a vinde obiectele medicamentale

BALSAM-PRESERVATIVU

uniculu medicamentu escelinte contra spasmuriloru, bóleloru de stomacu de orice natura, epilepsia, colica repede, diarea, versaturi la femei impovórate, colera, colerina, restaurarea dupa bóle indelungate si regularea organeloru misuitórie, analisatu si aprobatu de chemiculu servitiului sanitariu din Vien'a si usatu de multe celebritati medicale.

Se tramite numai la primirea pretiului (pe comptantu) ori la posta (Postnachnahme). Pretiulu unei butelie originale cu capsula de cusutoriu si sigilu dimpreuna cu instructiunea in 3 limbe e 1 fl. 50 cr. la Brasiovu se afla in depusulu centralu in apotec'a lui MILLER la „corón'a de auru“, tergulu pescelui, si la Anken et Comp.; precum si in Bucuresci la d. I. Ovessa negutiatoriu. La apotecarii in: Esseg, Adele Deszathy; in Fagarasiu I. Megei, in Sibiiu M. Sill si negutiat. I. Thalmeyer; C. Konya in Iasi; Dr. Hinz in Clusiu; Alb. Jeney in Muresiu-Osiorheiu; Paulu Breuer in Lapusiulu ung.; Rud. Smettau in Ploiesci; Cauta et Comp., negutiatoriu in S. Szt.-György si Ioane Ajtai negutiatoriu in Rosia: Aradu F. T. Probst; Alb'a Iulia C. Boosz; Temisiór'a A. Quirini, apotecari; Mediasiu apot. la „corón'a de auru“; Reginu S Dietrich; Sigisiór'a I. B. Teutsch, negutiatori. 46

CURSURILE

la bursa in 19 Nov. 1869 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 91	cr. v. a.
Augsburg	—	—	122 „ 50	„ „
London	—	—	124 „ 45	„ „
Imprumutulu nationalu	—	—	60 „ —	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%			69 „ 25	„ „
Obligatiunile rorale ungare			79 „ 50	„ „
„ „ temesiane			78 „ 50	„ „
„ „ transilvane			75 „ 50	„ „
„ „ croato-slav.			83 „ —	„ „
Actiile bancutui	—	—	726 „ —	„ „
„ creditului	—	—	212 „ 25	„ „

Redactoru respundietoru
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.